

נעזרת השם יתברך

ספר
חוט המשולש
על שחיטה וטריפות

חודש מנחם אב שנת תשמ"ה לפ"ק

ברוקלין נוא יארק

חומ המשורש

כולל העתקות כת"י מנאונים קדמונים מפורסמים

ה א ח ד

רבנו יהודה החסיד מבעלי התוספות על הלכות שחיטה

ו ה ש נ י

הלכות שחיטה וטריפות להרז"ה

יו"ל בפעם הראשונה סכת"י כתי עקר הספרים
האחד כנאריו, והשני באצה"ס של שכמער בניו"ורק

ובשולי הגליון הצנתי משלי הנחות ומראה סקומות והערות
בגמ' ומוסקים.

הרב זאב ביעדנאויץ

מירושלים עה"ק תוכ"ב, בעמח"ס, דברי זאב" תעוד

נדפס בבית הדפוס של פאספאר פרינסינג . 14 קיק סס., ברוקלין.

ספר

חקי דעה

על

יורה דעה

חלק ראשון

אשר לקט ואסף הרב המחבר מהו' שמואל חיים שליט"א במהר"א זצלה"ה.
 הלכה כדורה דינים על ש"ע יו"ד. מכל הפוסקים ראשונים ואחרונים ה"ה ש"ע ורמ"א ט"ז
 וש"ך ופר"ח ותב"ש ובר"ז וכל"י ופ"ת ופ"מ וכר"ז ולחה"פ ונוב"י וח"ד וב"א ול"ש והנר"א וח"י
 ותשו' הנרע"א והס"ת ושאר שו"ת גדולי ראשונים ואחרונים בדרך שאלה ותשובה. חלק
 ראשון מסימן א' עד סימן ס"ט.

וזאת שאלה

לפ"ק

תרל"א

בשנת

בדפוס הרבני מהו' נתן שריפטניססער נ"י

ХИКЕ ДААСЪ

ТОМЪ I.

ВАРШАВА

Въ Типографіи Н. Шрифтгиссеръ
улица Навекки № 2242

1870

ע"ו ודאי לריך לחזור ולברך על כיסוי ב' משא"כ אם הי' סבור לריך לברך לבסוף חזקה וברכה נחזקו גם על כיסוי ב' אין לריך לחזור ולברך על כיסוי ב' כ"כ הפ"מ. כ' השמ"ח דכ"מ שמכר בס' זה עוף חי' כולא בו. וכ"מ שמכר מין אחר היינו ששחט בהמה או חי' והביאו לו עוף אוליפד וכל מיני טופס מקרי מין אחד כגון יונים ותרנגולים וכדומה להם. וכן כל החיות מין אחד וכן כל הבהמות מין אחד כ"כ התב"ש ס"ק כ"ח :

רמב"ם שאלה שחט חי' ורואה לשחוט בהמה היאך הדין בברכה שחיטה הבהמה וכיסוי דם החי'. שם דעת הש"ך לדין ב' כ"ח דקודם הכיסוי לריך לזדוק הריאה. נראה דישחט הבהמה תחילה ואח"כ יכסה החי'. וה"ה בעוף דינא הכי. אמנם הב"י וכו"פ פוסקין כרמ"א דכיון דבהמה אין לריך כיסוי ראי' שיגמור מזה ראשונה תחילה כ"כ השמ"ח. והוסיף עוד הפ"מ דאפילו אם רוצה לשחוט הבהמה במקום אחר ולא על דם החי' או העוף. וכ' עוד אפי' אם מכסה הראשונה בלא ברכה מחמת ספק אם חייב בכיסוי אפי"ה שוחט אח"כ הבהמ' בלא ברכה ולא היו הפסק ואם הי' לפניו בהמה וחי' או בהמה ועוף ישחוט הבהמה תחילה כדי שלא יפסוק בכיסוי בין שחיטה לשחיט' כ"כ הפר"ח וכו"פ וכ"כ השמ"ח בהיכא דאפשר. ואם שוחט הבהמה עופות זא"ז אין לריך לבסוף עד אחר כולש שאז מכס' כולם בברכה אחת. כ"כ השמ"ח בס"ס י"א :

ועי' נחשו' נוב"י חיו"ד סי' ב' ובאו"ח סי' י"ד ובחשו' שבז"י ח"ב סי' ל"ו ובשאלת ארי' ה' ברכות סי' כ"ו ובחשו' תפארת לבי סי' ג' ובחשו' חינוך ב"י סי' כ"ט וכ' ובחשו' פרי תבואה סי' ס"ו ובחשו' ח"ב סי' מ"ג. ובחשו' זכרון יצחק סי' ק"ה :

סימן ב

רמב"ם שאלה עד היכן מקום השחיטה בלוחר. בסו"ב כ' מבואר דלמעלה לזר הראש הוא השחיט' משיפוי כובע ולמטה שהוא כמו אלבע למעלה מטבעת הגדולה שכל פי הטבעת הגדולה העליונה על כולם יש שם צמר ופי הצמר עשוי חיתין ועל אותו חיתין כיסוי שדומה לעלה של הדם עלם א' מטבעת הגדולה ומכסה סביב זה הצמר כמו כובע שקורין (קנערפיל) ובחלמ"ע זה העלם יש שיפוי א' בגוף העלם שנקרא שיפוי כובע. ולכחילה לריך לשחוט למטה מטבעת הגדולה אבל כדיעבד אפי' אם שחט בחוך החיתין ושייר מהם כל שהוא למעלה כשרה כ"כ הט"ו וש"ך. והשמ"ח כ' דזווקא ל"ג. ובעל נפש לא יאכל ממנו ואם שחט בחוך הטבעת אפי' לא השאיר כ"א מלא חוט [לאפוקי שיער] ולמעלה ע"פ כולו כשרה שמ"ח. ואם לא שייר כשיעור הכל הר"ז מוגרמה. וכ' עוד דבמקום שנהגו לכסוף אהן הבהמה או החי' לזר הלוואר ובמקום סיומו שם שוחטין אין לבעל מנהגם. ולמטה שיעורו עד גוד ראש כנף האונה השמאלית דהיינו כשהבהמה רועה יולאה יותר מן הגוף משל לז' ימין כ"כ הש"ך. וזה השיעור הוא לחומר פ"מ והתב"ש מחמיר עוד יותר דהיינו לאחר הכפיחה דהאונה או מהפשיין ביותר והז' משעריקו. וסימנו לשחיטה בחוך הוא כל אורך הלוואר כשחמטוך הבהמה לוארה לרעו' כדרכה ולא שהאונה עלמה לפשוט לוארה יותר מרגילה ובלבד שלא ימשכו הסימנים מלמטה בשעת שחיטה לנגד מקום הלוואר שרועה כדרכה לא ע"י אדם ולא ע"י בהמה עלמה וכ"ז בבהמה וחי' :

רמב"ם שאלה היכן מקום השחיט' בוושט. שם מבואר דבוושט מתחלה המקום שכשחוטכין אותו מתכוון שיעור מחקמט ונעשה קמטום במקום השחיט' והח' מתכסה עד מקום שיטעיר שאין שם שיטע' ממנו א' הי' מבפנים עליו חרילין חרילין בוושט כמו הכרס שקורין פאלג' ונראה ב' כמו שערות. ויא' שיש שם שיער שגורדין מכלי פימיו. שחט למעלה ממקום זה והוא הנקרא חורבן הוושט או למטה ממקום זה והוא מתחלה בני מעים שחיטה פסולה והיו נבלה גמורה. וכ' השמ"ח דזווקא אם מתח' מאחזה שחיט' אבל אם קודם שמהה שחט' כראוי במקום שחיט' אם נערפ' בשחיטה הא' ה"ל עריפ' שחיט' ואם יקרא הוושט משהו או נפסקהק' ברובו במקו' שחיט' אע"פ ששחט במקום אחר במקו' שחיט' ה"ל נביל' וז"ל ב"ן נבילה ועריפ' לעי' או ב' ולענין בילה בסו"פ ולענין חשוד סו"ק ק"ט ולוודר הנא' מדב' שאסור משום נבילה או משום עריפ' (וינוי' צפ"מ בפתיחה לה"ש) וזווקא נבלה ודאי כגון בקנה משפוי כובע ולמעלה ולמט' במקום שאפילו ע"י אונס הוא למטה מכנגד האונה ובוושט בחוך מקום שיטעיר. אבל בוושט למעלה אפי' ע' חבורו בלחי או בקנה למעלה כשאנס בסו"פ או שאנסה עלמ' אינה כ"א ספק נבלה :

רמב"ם שאלה עד היכן שיעור חורבן הוושט שאינו ראו' לשחיט'. שם מבואר דלמעלה בבהמה בדליכא ה"מ כדי רוחב ד' אלבעות גדולים ממקום חבורו בלחי בגסה אבל בחי' ובדקה ובעוף משערין לפי גדלו וקטנו ולמטה ממקום זה הוא מקום שחיט'. אבל בה"מ אין לאסור כ"א ששחט בחוך רוחב אגודל א' מן החיבור בין בגסה בין בדקה וחי'. וכ' השמ"ח ונ"ל דבדקה אפי' יש אלבע מלומלם ובעוף לפי גדלו וקטנו. ואם א"י בעוף ישער נגד מקום השחיט' בקנה. וקבלה ביד ח' יונים שכלל. בהמה וחי' השיעור עד מקום שמגיע שם אהן בכהמ' או החי' כשכופפין אותה ולמט' עד גגו של זפק ולא גגו בכלל. וסימן להבחין אם שחט בגגו של זפק אם נראה עור לבן (כי עור הפנימי דוושט לבן) ביצוע שנגע בו. ועוד סי' דבגג הזפק אין בו שני עורות כמו בוושט כ"כ הט"ו :

רמב"ם שאלה בעוף עד היכן מקום השחיט' בוושט וקנה וחורבן. שם מבואר דשיעורו דעוף למעלה בקנה כמו בהק"ו בבהמה וכנגדו בוושט ולמטה בוושט עד גגו או עד בין אנפיים אם אין בו זפק דהיינו עד חלל הגוף וכנגדו בקנה ושיעור חורבן הוושט למעלה הכל לפי גדלו וקטנו ואם א"י ישער נגד מקום השחיט' בקנה. כ"כ השמ"ח. ואין חילוק בין יונה לשאר עופות דבכולן שיעורן שזה ולכחילה לפי שאין אלו בקיאים בשיעורין אלו כיון לשחוט בחלמ"ע הלוואר לארכו דלא יולא מידי ספק :

רמב"ם שאלה בשוחט מן החדדים או מן העורף. שם מבואר דבעיקר החזיר הסימנים יודע שחמטם קודם שחך המפרקת כ"ה דעת התב"ש ופ"מ. והט"ו כת' דחזרה עלמה הוא הידיעה. והש"ך פוסק דבחד סגי או חזרה או ידיעה ופ"ח פוסק דחזרה בלא ידיעה לא מהני אבל ידיעה בלא חזרה מהני וכ"ז זווקא בשוחט מן החדדים אבל בשוחט בפני' הלוואר נגד הגרון או ביונים ששוחטים מן הלב ד"ה מודים דבחד סגי :

רמב"ם שאלה בשוחט שהוא אטר יד דעי"כ אינו שוחט בחלמ"ע הלוואר רק בחלכסא ומ"מ חוץ בסימני' ולא נוגע במפרקת. ש"י החזיר אפי' לכחילה ו' א' שאין להעבירו בשביל זה :

רמב"ם שאלה אם לא היוו הסי' כלל ממקומם ונמלא הסימנים שחוטם והמפרקת עם החוט שבו חוץ אי לא החזיר הסימן רק נתקם לסוף הפניה והחזיקם

הסכין בעור (דל"כ ה"ל שהי' כמבואר לעיל כבי' כ"ג) אין לחוש בדעיכה אם מתכסה ראשו בעור כיון שהסכין במקום ששוחט בו כנגד הסימנים הוא מגולה : רצה **שאלה** אם לאחר ששחט רוב הסימנים החליד הסכין תחת מיעוט הנשאר משייבה או מאחד מהם ופסקו. שם מבואר דלדין המנהג להעריף כל חלדה בין במיעוט קמח בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בושט :

רצו **שאלה** אם החליד הסכין תחת מיעוט הראשון ושחטו ממטה למעלה ואח"כ גמר השחיט' כדרכה. וכן אם שחט רוב סי' אחד בבהמ' או בעוף לדין דפוסל שהי' דרסה חלדה במיעוט בתרא והחליד הסכין תחת מיעוט הנשאר ושחט סי' השני. או שחט מיעוט הראשון בחלדה תחת העור ושחט מיעוט קמח מלמעל' למטה ואחר כך שחט השאר בלא החלדה. שם מבואר דבכ"ז שחיטתו פסולה. וכתיב הש"ך דדוקא בושט אבל הקנה לא נאסר משום חלדה במיעוט קמח. והפ"מ הסכים עמו לדינא בה"מ להכשיר אם חפס הקנה לבדו והחליד או דרס במיעוט קמח ואף לדין (עי"ל סי' כ"ג) :

רצו **שאלה** הגרמה כיצד. שם מבואר כגון השוחט בקנה ולמעלה במקום שאינו ראוי לשחיט' או שהחיל לשחוט במקום השחיט' ושחט מעט והטעם הסכין חוץ למקום שחיטה לזד הראש או לזד הגוף. ולדין המנהג להעריף גם בהגרמ' בין במיעוט קמח בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בושט כמו בדרכה רק דבהא חמור הגרמה מדרסה דבדרס' מקילין בה"מ אף במדינות אלו אי חפס הקנה לבדו בידו ודרס במ"ק. אבל בגרמ' בה"ג במיעוט קמח איז דוקא ששחט אחר כך רוב הסימנים הנשאר במקומו דהוה עכ"פ רובא בשחיטה ואז כשר בה"מ אבל אם הוסיף על המיעוט שהגרים והשלימו לרוב ופסק עוד מלשחוט עריפה מדינא דמה שהגרים אינו מתערף דלאו מקום שחיט' הוא כ"כ השמ"ח :

רצה **שאלה** הגרים בקנה בתחלה שלישי ושחט ב' שלישים או שחט שלישי והגרים שלישי וחזר ושחט שלישי האחרון או הגרים שלישי ושחט שלישי וחזר והגרים שלישי האחרון. שם מבואר דלדין המנהג להעריף בכ"מ חפי' כשהוא ודאי שלא נגע בושט אלא בקנה לזד מעלה וחפי' בה"מ (עחב"ש). וכ"כ דרסה וחלד' דפוסל בין בשליש הראשון בין בשליש האמצעי :

רצו **שאלה** עיקור כיצד. שם מבואר כגון שנקער הקנה לבדו או הוושט מהלחי ומהבשר או ששחט בסכין פגומה ונשמת דהיינו נקער מכה אדם או מעלמה אחד מהם או שנייה קודם גמר שחיט' או נשמת אחד מהם ואח"כ שחט השני. שם מבואר דשחיטתו פסול'. ואין חילוק בין בשעת שחיטה נעש' בין שנגעשה מחייו וחפי' חלב או ביצה שלו עריפ' הם בנדלדלו רובן. קן דעת כל הפוסקים דלא כרמ"א. והשמ"ח כתב דלפי' חי יב"ח חסורים הבצים והחלב. ושם מבואר דלדין המנהג להעריף כל עיקור בין במיעוט קמח בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בושט חפי' כ"ש. אף דוקא בשעת שחיטה אבל אם נשמת קודם שחיט' אין חובה אלא בחיבה. אם לא דאיתו המועט שנשאר אינו במקום א' חלל דמדולדל ורוב נקער. ודעת השמ"ח נראה דלעולם פוסל וחפי' נשאר המיעוט במ"א :

ש **שאלה** אם נתלש הבשר עם הסימנים דהיינו שהבשר על הסימנים עדיין ונקערו כולן מהלחי :

שם מבואר דלכתחילה בשחיטתו עוף יאחז בסמינים בשחי' אצטות יפה שלא יהיו נשמטין לכאן ולכאן ויכל לשחטן בהולכה ולא יבא לידי דרסה דלפי' דרסה במשהו מן הוושט פסולה וכן אלו מעריפין כל דרוס' בין במיעוט קמח בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בושט. ולא יניח האצטע על הסכין אלא יחזיק אוהו בקתא כדי שלא יבוא לידי דרסה. ובדיעבד אם הגיח האצטע על הסכין. כת' הפ"ח דכל שידוע לו שלא דרס מותר. וכת' השמ"ח דבה"מ חפי' במדינות אלו יש להקל והבה"י מתיר בה"מ ולזורך מזה גבי מעשה שהי' :

רצו **שאלה** שחט מיושב. שם הפ"מ מביא בשם הכנה"ג דלר"ך להסור לשוחטים שלא ישחטו מיושב שהשייבה מביא' לידי דרסה. ובדיעבד כת' הפ"מ דאין להחמיר בה"מ ואף בלא ה"מ יש לזדד אם יודע שלא דרס (וע"ל בסו' ח' ובסו' ו' ובסו' ח' עוד מדיני דרס' ודו"ק). וכ' הכנה"ג מי שצריך לעמוד עליו מחיל' ועד סוף כגון בא"י ה"ש בני ג"כ לעמוד עליו חפי' במיעוט בתרא (וע"ל בסו' ח') וכמו שהדין כאן לענין דרסה :

רצו **שאלה** חלדה כיצד. שם מבואר כגון שהכניס הסכין בין סימן לסימן בין ששחט התחתון כהלכתו מלמעלה למט' וחזר והזיז ושחט העליון בין ששחט העליון ממטה למעל' שלא כהלכתו פסול' וה"ה אם הכניס הסכין תחת ב' הסימנים ושחטן שניהם מלמעל' למעל' או אחד מלמעלה למעל' ואחד מלמעלה למטה כ"ז ספק פסול' כ"כ הש"ך. וכ' השמ"ח דכיון דלא מלינו שיטור לחלדה יש לאסור חפי' אם חוט השערה כסה קנה מהסכין במקום שחיט'. ולכן יש להזהיר כשצריך לכרוך מעליה על הסכין (כמבואר לעיל כבי' ו') שלא יכרוך זד העצ מהסכין יותר מזד החוד דשמא ישחוט בהחוד במקום שכנגדו כרוך למעל' וכיון דחינו מהסכין הו"ל כיסוי :

רצה **שאלה** החליד את הסכין תחת העור או תחת זמר המוכר בלואר הבהמה או תחת מעליה או הקשור בלוארה או כרוך בחופן שלא ליפול מעל לוארה או שהמעליה מדובק בשערה ושחט. שם מבואר דשחיטתו פסולה. אף אם מעליה פרום על לוארה לפי שעה כגון שבא לשחוט ופגל עליה ממנו על הלואר מקום השחיט' וכדומה לכתחילה יש לזוהר ובדיעבד כשר. וכ' השמ"ח דלר"ך לזוהר לעול החבל מלואר הבהמ' שלא יבוא קנה ממנו נגד הסכין במקום שחיט'. וכן יש לזוהר בכבשים שיש להם זמר מסובך בלואריהם לתלוש הזמר המסובך שלא יבוא לידי חלדה וגם בשפות יש למרוט הנוזות מה"ע (ויזוהר שלא ילא דם כמבואר לעיל ס"ס כ"ג) ולא יחוש לזער בע"ח ולא יסמוך על ההבדל לכאן ולכאן ממקום שחיט' שאם יבוא על הסכין בשעת שחיט' אסור אף דיעבד. ואף שאינם מסובכים אלא שהלמר מגולד בלואר. ואף ששוחט חוץ למקום זמר מגולד מ"מ חיישין ויטלוש ואף בסכין רחב מאוד. וכ' בה"י דאסור מ"מ למרוט נוזות מכנה העוף מחיים לזורך כתיבה או לדבר אחרת משום זער בע"ח (ולענין למרוט ביו"ט ע' ביו"ד סי' ש"ח ובחאו"ח סי' תל"ח ובאה"ע סו"י ה') .

רצה **שאלה** לפעמים נמלא בשבלים שיש בלוארן כמו גלענקליך וכן בעוף שקורין חינודיק יש להם קרעלין. כתב זב"ש דלר"ך ליעלן בידו כדי שלא יבוא לידי חלדה :

רצו **שאלה** אם אדם שוחט וחס על העור שלא יעשה בו קרע גדול ושוחט בראש הסכין ומתכסה בעור. שם מבואר דשחיטתו פסול' חפי' בדעיכה. אמנם אם שוחט בחלטה הסכין ולא נגע בראש ביד

כשר. והחב"ש מסיק דאין בכל החבר שום דבר להסיר כ"א במלא מיעוט טבעת ושאר נגירתה הוא שלם. ולדין לבדוק במקום זה אם לא נפסק יותר דשמה נעקר באותו מקום עד רובו כשדחק הסכין על הטבעת. והוא חתך קלה ממנו ואפי' דיעבד אין להקל. מיהו כל החבר מירי טבעת נפרד אבל אם עדיין מעורה בנגירת כשרה. כ"כ לחב"פ בשם ע"י דרך קיבל מרבותיו:

שו **שאלה** מלא טבעת. על האפר והח"ש כשהניח הדם ללא על האפר לא ראה הטבעת. אם מביא הבלי" מעשה זו ושם ה' ג"כ שהשוחט אחר דראה אחרט טבעת מונחת על הכירה. ולדינא הסיר אפי' בלא ראה אחרט דיש לתלות בד"א. וה"ה אם יש עוד איזה ספק כדאי הוא הע"ז ומ"ב ופיר"ח לסמוך עליהם שכוהבין להסיר במונה הטבעת על הארץ ומכ"ש כשמונה על חוד הסכין ע"כ:

שו **שאלה** מלא רצועה עגולה מהושט על הסכין לח"ש היאך הדיון. אם מבוחר באחרונים דעריפה: שאלה השוחט חרנגול סמוך לקרקע או ע"ג קרקע וירא שלא יענן רגלו בקרקע ויעקור הסימנים. אם מבוחר דיותר שידחקו רגלו בקרקע או בכוח או יגביהנה שלא יענן רגלו בקרקע. וכחב השמ"ח דין לדין ליותר כששוחט אווזא וכדומה ע"י שאחר מסייעו ואוזו הסימני' מכאן והוא מכאן שלא ימסכו אילך ואילך בחוק ויבואו לידי עיקור. וכחב עוד השמ"ח דשוחט בשכר חב"פ שהוא אומן וקלקל השחיט' בלחה החומרות דנהוג השחא חב"פ שמדאורי' היתר גמור מ"מ כיון שמפרש בשחיטות לאסור חייב לשלם. ועי' חשו' בי"ע ס"ו ס' קס"ב ותשובה גבעת שאול ס' כ"ח ותשובה שבות יעקב ח"א ס' מ"ו וח"ב ס' כ"ה וגי' וח"ג ס' ו' ועב"ג ס' קכ"ב ובשאל' יענן ח"ב ס' קל"ו:

סימן כה

שח **שאלה** היאך הדיון בבדיקה לאחר שחיטה. בסו' כ"ה מבוחר דלאחר שחיט' לדין לבדוק אם נשחטו רוב הסימנים דאי לא ראה הוי נבלה דאורי'. ובבדיקה. כתב מהרי"ל בשם רבו שראוי וכו'. לנבדק ידו חוץ החתך להרגיש עם המשמוש ששחט כראוי. והחב"ש כתב שא"ל למשמש ביד רק ברא' לבד. והאחרוני' מחלקים דבשחט כולו די ברא' לבד. אבל בשחט רובו במשמוש היד וברא' ונהגו לבדוק בדרך זה שחוקף אגודל על שיפוי כובע ומחוך הדחק יפלטו הסימנים לחוץ ואז יוכל לראות אם נשחטו רובן. והבדוקים בטובה לראות אם נשחט הרוב כשנפלים הטובה ב' לדיו ותחבים הסימנים דרך הפה עושים הם. ואף אם ימלא חב"כ רוב אסור כ"כ הפ"מ. והשמ"ח כתב לאסור להתעסק בקבורתם של מא"ע:

שט **שאלה** אם לדין לבדוק אחר שחיט' גם משמיט' אם מבוחר דלכתחל' לדין ובדיעבד אם לא בדין מותר כ"כ הש"ך ופ"ח ושמ"ח ופ"מ. אך אם יש ריעותא לפנינו כתב הדג"מ דאין חולין להקל ובבדיקה דמנהגא בשאלה הקודמת גם היא בדיקה לשמוע' כי אם לא נכנסו הסימנים לפניו אחר שהעביר האלבעו הוי שמוע' ועריפה. ולפעמים לא נעשה שמוע' כלל רק כשהשוחט אוחז העוף בידו או מחמת תנועת העוף הגרגר' יורד למטה. ועל הרוב אלל החרנגולים זכרים ולפעמים גם בניקבות ואח"כ חורים לאחורי' ובשחיטתו אין משגיח אף שוחט במקום הרגיל או אין חותך רק הקרום המדבק השיפוי

מהלחי. שם דעה הט"ז וש"ך דכשרה. והחב"ש העלה להחמיר בין בניטול רוב הסימנים מהבשר ובין בניטול הסימן והבשר מהעלם אף שמיטוט שלם במקום אחד ובין ניטול מהלחי או דלדלו שאין המיעוט שלם במקום אחד ובין סימנים שנפרקו זה מזה הארבע רובו או שהסימן נפרד ממקום חיבורו בלוחר רובו אורך ככל אלו נוהגין חומרי כבילות לענין איסורין מבטלין ושאר עינים כ"כ הס"מ לדעת החב"ש. (ועיין בפ"מ בפתיחה לה"ע). וחומרי עריפות דלוקין (ע"ל ס' ע"ז) וה"ה כיסוי דמכס' בלא ברכה:

שא **שאלה** שחט הרוב ועקר הגשאר בידו או עקרו בידו מחבורין ולא שחטו אח"כ כלל. אם מבוחר בפוסקים דכשר בה"מ דיעבד. אבל לכתחל' לא יעשה כן בעודו הבט"ח חי. אך אם נעקרו בה"ג מעלמן פשיטא דכשר אף בלא ה"מ. וכחב השמ"ח דאם חפס הקנה לבדו בגוונא דליכא למיחש לושט ועקר ביד מיעוט קמא או אפי' שחטו למ"ק בה"ג בסכין פגום יש להכשיר בהפסד מרובה:

שב **שאלה** אם נשחט מיעוט קמא בקנה והבטמה עדיין בחי' היאך הדיון בחלב ובצים. אם כהב בה"י דהחלב מותר אבל הפ"ח אסור החלב ובצי':

שג **שאלה** שחט אחד מהסימנים ונמלא השני שמוט ואינו יודע אם קודם שחיטה או אחר שחיטה. אם מבוחר דהוי ספק נבלה ואף על פי שפירכס אחר שחיטה או משמשו ודחקו בסימן אחת"ש. ואפי' זרק העוף מידו פסולה. ולא אמרינן דמחמת זריק' או פירכוס נשמוט. ואם השוחט נאמן לומר שלא הי' שמוט בשעת שחיט'. דעת הע"ז דבאומר שהרגיש בבירור ויש לו סימנים ע"ז נאמן כדעת הרמ"א. והחב"ש חולק דסימנים לא מהני אח"כ אומר בדקתי אח"ש ומלאחי שלא הי' שמוט שאז נאמן:

שד **שאלה** אם נמלא הסימן שחוט שמוט. אם מבוחר לדידן לעולם אסור בין חפס הסימנים בידו כששחט או עור ציה"ש מאחריו ונדחק הסימן תחת העור או לא חפס בין דומות או לא. כן הסכימו כל הפוסקים. ובשניהן שחוטין ונמלא ח' שמוט וחפס הסימני' לבדן או לא חפס לע"ג להסיר. ולפי הנראה לדין יש להעריף:

שה **שאלה** שחט העוף כדרכו בהכשר ואחר גמר שחיטה מלא טבעת מהגרירת שלם על הסכין. אם מבוחר דעת הרמ"א והשו"מ מהר"מ לובלין ורש"ל וש"פ דעריפ' דמהפזר לומר שבבדיקה הסכין על הגרירה קפץ חוליה אחת ממקומה. ולפי"ז גם לדידהו אם נמלא מן הטבעת פחות מרובו על הסכין או על הארץ דכשר. וה"ה בספק אם הוא רוב ניזיל לקולא מטעם ס"ס באין הגרירה לפניו וא"כ דעת חכ"א. וכ"ש בנמלא שני ידי החתך מונחים על שני ידי הסכין דכשר. והמשאת בנימין מחיר אף בנמלא טבעת שלם על הארץ והסכימו עמו כמה גדולים. והפ"ח מסיק כפסק המחבר דלעולם כשר אפי' בנמלא שלם ועל הסכין. והט"ז כתב דע"פ כדאי ה"ב"י ואגור בשמוך עלי' בהני מילי שזכרנו דהיינו בנמלא מן הטבעת פחות מרוב או בספק או במונחים שני ידי החתך על שני ידי הסכין. והב"ח וש"ך החמירו אפי' בנמלא על הארץ אפי' נחתך הטבעת מלד א'. והע"י מסיק כשהוא מחוץ מלד אחז ולד השני מטבעת מונחת על חוד הסכין ושני עוקיין מהטבעת על שני ידי הסכין שהוא כשר. וגם כשהחתיכ' מהטבעת חלוי בנגירת ג"כ

להחמיר שלא במקום פסידא אף בשחט רובו. וכן השמ"ח מחמיר שלא במקום ה"מ וכחז דבעל נפש יחזיר לעלמו. וכחז השמ"ח דאין להקל כ"א בניקב חושט או נפסק רוב הגרמה במקום שחיטה. אבל אם אירע עריפות שלא במקום שחיטה כגון בחובץ וכדומה. יש לאסור בין סימן לסימן. ובקודם גמר שחיטה הוושט דעריפ' לאו דוקא ניקב ה"ה אם נפגם קצת במקום שחט בחופן שאם לא שחט ונפגם כך ה"י נקב נשכו עריפה. כ"כ השמ"ח :

שמו שאלה שחט הקנה וניקבה הריאה קודם ששחט הוושט או ששחט הוושט וניקבו בני מעי' קודם ששחט הקנה. שם מבואר דעריפה די' עריפות לחצי חיות. וכחז הרשד"ם ובל"י דבבבא' איירי דוקא דאי בעוף כיון ששחט סימן אחד סו לא מיתרפא אם לא שניקב קודם רוב של אחד מהם :

שמו שאלה חתך מבכמה לאחר ששחט' כראוי ועודל' מפרכסו. בסו' כ"ו מבואר דאסור לאכול ממנה עד שחמות הבכמה. אבל לאחר שחטה מותר לאכול ממנה אפי' מה שחתך קודם שחטה. וזריך להדיח יפה יפה ולמלחו יפה יפה יותר מבשר אחר שהדס בלוע בו יותר וחוזר ומדיחו ואכלו בין מבושל בין ללי (ועי' ל"סו' ס"ו) ובלבד שימתין עד שחמות י"א שהוא מדאורי' ומ"מ אין לוקין משום לאו שבכללות. וי"א מדרבנן וקרא אשמכת' בעלמא ויש להחמיר. כן כתב הש"ח :

שמו שאלה אי מותר לחתוך בשר מהנשחט בעוד' מפרכסו ליתן לנכרי לאכול שם מבואר דמותר. אבל אם נהגבל בשחיט' או ישראל ששחט עמאה או נכרי בעבודה אסור לחתוך ממנה קודם שחמות וליקון לנכרי אפי' לאחר שחמות אבל ישראל בעבוד' אפי' בבכמה נכרי ואפי' נמלאת עריפה מותר להאכילו אחר מיתת החי לעכו"ם דחבני להוילא מידי אמה"ח. אך בשעת הדחק ולג' מותר להאכיל לנכרי אפי' קודם שימות כ"כ השמ"ח. ומ"מ מותר למכור להם דם היוולא בבעת שחיטה בעודה מפרכסו כ"כ דגמ"ר :

שיח שאלה נשברה המפרקה לבד והחוט והבשר שלם. שם דעת הט"ו דכשר וכ"ש כשחזרו השברים ונקשרו דכשר. וגדולה מזו מיקל לחילוי נשבר' המפרקה ורוב בשר עמה אבל החוט קיים דכשר'. אבל כמה פוסקים חולקים עליו אבל הש"ח ומכ"ש וחכ"ל ובל"י וחסו' חת"ס סו' כ"ג כולם מסכימים להט"ו דהכל תלוי בחוט וכיון שהחוט קיים כשר וכ"כ הכו"פ. והש"ח כתב לדינא בנשבר' המפרקה לחוד כשירה אף בלא ה"מ. הא עם רוב בשר יש להחמיר באין הפסד מרובה ובה"מ להחיר ומ"מ לא חיישינן שמא נפסק זה החוט ונתרפא והל"ש מחמיר בנשבר המפרקה ורוב בשר עמו אף כשהחוט קיים (בסו' ל"ב בסופו) :

שיח שאלה עוף הבא לפנינו וזוהרו עקום כאלו ה' המפרקה נשבר ונתרפא. שם כ' הכו"פ דבדוקין אם החוט בחובו שלם ואין בו ריעותא ורקבון וכדומה כשר ואם לאו עריפה. (וכן משמע לרוב פוסקים הכל' . אבל מדברי לב"ש תלוי בחוץ ג' ימים ואין שום ריעותא ושינוי מראה ולא די בחוט לבד ועי' בסו' ל"ב) : **שב שאלה** באווחא פעומה שניקב חושט לחלוו אם לריבים להשליך הבני מעים וכל האברים וכל התלויים חושט ובקנה או דמותר למוכר'. הגרע"א בחידושו ליו"ד השיב לדינא אסור למכור הבמ"ע לנכרי' (עיין בפ"מ בפתיחה לה"ע ובתשו' בריית אברהם מהי' כ"ג עד כ"ד) :

השיפוי טובע ללחי. וכשנתחך הקרום הג' נעשה עכשיו שמוטים מפני שהסימנים נופלים למטה עד להעוף. לכן לריך השוחט ליתן הבכמה לזה. ויש נוכחים למשמע אם השיפוי טובע שם. ואם לא חס' שם ומשמע אחר השיפוי טובע כי היא ניכרת כמו גבשושית וישחובי אחר הקנה כי העור דק וניכרת הקנה ע"י משמוש היד. ויש שכתבו להסחבל בפיו של העוף ולראות למטה משיפוי טובע. ואם משמש ולא הרגיש בידוע שהסימן ירד למטה וימנע מלשחוט מיד וימתין לה מעט וממ"נ לא יבא לידי פשיע' דאם לא יחזור לא ישחוט ותרעה: **שי שאלה** אם לריך לבדוק מהגרמה. שם מבואר דהיכא דשחט למעלה או למטה פשיטא לריך בדיקה לראות שם שחוטין במקום השחיט'. ולכ"ע כיו ספק נבלה דאורי' בלא בדיק. אבל בשחט באמצע האזר או סמוך לו א"ל לבדוק אחר הגרמה. וכחז השמ"ח דכל הדינים אלו אף בשוחט זכיר וזריו הרבה. ויש לבדוק אחר זה קודם שיזרוק העוף מידו. ואם לא בדיקו מחלה בודק אח"כ ולא חיישינן שט"ו פירכוס נחרחב החתך. ודעת הש"ך משמע דבושט אפי' בלא נמלא שחוט אלא רוב לא חיישינן לנחרחב וכשר בבדיקה דאחר כך דדוקא בקנה שייך חשש זה. ודעת הלבוש וט"ו ופ"ח דלעולם כשר ברוב בבדיקה. והשמ"ח (עיני' בתב"ש שם) הענה דבבכמה שפיר כשר ברוב בבדיקה דאח"כ. ובעוף דוקא בשחוט כל הסימן או ברוב גדול כמו שני שלישים ובמקום הפסד מרובה :

שיח שאלה נשחט כראוי ובה זאב וטל בני מעי' והחזיקו כשהם נקובים. שם מבואר דכשירה ואפי' יש נקבים הרבה שלא במקום שינוי תליק כולהו זאב כ"כ הש"ך (ועיין לקמן סו' ל"ו) כיון דנשחט' בחזקה היתר עומדה ורוב אין עריפות. הא ספק בשחיט' אסור אף שיאל פ"א בהיתר כיון דאח"כ נולד ריעותא. ואף דאזיכא למיתלי אפי' אסור ואוקי אחזקה דבכמה בחי' כ"כ הפ"מ (ועיין בט"ו סו' ק"י ס"ק ט"ו דבשחיט' אין מתירין מכה ס"ס. אבל הכח"ש דכאן לא הכריע אי אמרי' ס"ס בשחיטה או לא וז"ע בס"ס. ועיין בבכורות דף ל' במהרש"א. ויש לעיין בדברי ט"ו ובכו"פ שם ול"ט). כתב בד"מ כל ספק בשחיטה ובדיקה שא"י המנהג ילך אחר המחמיר. ואם שעת הדחק כגון בע"ש וכה"ג או יש להקל ולפי שיקול הדעת עכ"ל עיי"ש ס"ב :

שיח שאלה אם לא ראה שרובן שחוטין דאסור אם מותר לחלוו הבכמה זו ולשחוט חלבה. הגרע"א בחידושו מחיר החלב :

שיח שאלה אווחא שנשחט' והוילא הוושט לבדוק ככהו ולמחר הוילא בני מעי' ובכללם הכבד ג"כ והניחם על המטרכת ולאחר שעה כשלקחו הכבד לשרות במים מלא עלי' גרגיר מהבזב כחלי לבנה קטן לא יודע מאין בה לשם ולא נראה שום רושם במקום כי ה' מוכח עלי' וללקט ממנה ולא ינבד שז חלודה על הזבד ולא שום מכה בהכבד או בשום אבר. הגמח"ס בתשובה סו' מ"ו מחיר. ועיין בתשו' בש"א חלק יו"ד סו' ט"ו ובזב"ש סו' קמ"ד ובסו' רמ"ו :

שיח שאלה ניקב הוושט בשעת שחיטה נגד המקום ששחט כבר. שם בסו' כ"ו מבואר דאם ניקב קודם גמר שחיטה הוושט עריפה. אבל אם ניקב לאחר שחיטה רובו אף לידון כשר דמה שנשחט כבר נכשר. ואף קודם שחיטה הקנה מ"מ אין עריפות פוסל בוושט שנשחט כבר וכ"ש דניקב אחר שנשחט כולו קודם שחיטה הקנה דכשר. כן דעת הט"ו וש"ך. ודעת הכו"פ